80 טויזענט דאלאר שוין געשאפען פאר'ן געווערקשאפטען קאמפיין

ניו יארק.—

די סומע פון 80 טויזענט דאלאר אין מזומנים איז שוין געשאפען געווארען אין דעם הייי־יאריגען געווערקשאפטען קאמפיין פאר די ארגאניזירטע אידישע ארבעטער אין בוועטער און חלוצים אין ארץ ישראל — מיט 10־טויזענט דאלאר מעהר ווי אין דער זעלבער פעריאדע פון לעצטען יאהר. דאס איז געווען דער ערמוטיגענדער באריכט פון א. העמלין, נאציאנאלער סעקרעטאר פון געווערקשאפטען קאמפיין ביי דער לעצטער זיצונג פון דער נאציאנאלער שקזעקוטיוו אין פענסילווייניא האטעל.

אויך האט א. העמלין באריכטעט, דאס לויט די ידיעות פון די מעהרהייט שטעדט וואו דער קאמפיין האט זיך שוין אנגעהויבען, ערוואַרטעט מען זעהר גוטע רעזולטאטען; אין פיעלע פונקטען דארף זיך דער קאמפיין ערשט אנהויבען. באזונדערס גרייט מען זיך איצט איבער'ן גאנצען לאנד צום נאציאנאלען בלומען טאג און פאלקס־זאמלונג, וועלכער וועט פארקומען דעם 3־טען און 4־טען מאי. ער האט אויך אנגעוויזען אויף דער פארצווייגטער פראפאגאנדע, וועלכע אין דורכגעפיהרט געווארען אין אלע ווינקעלאך פון לאנד און וועלכע האט געבראכט אויפקלערונג און ערמוטיגונג פאר דער פארזעצונג פון דער אויפבוי ארבייט אין ארץ ישראל.

ביי דער זעלבער זיצונג, וועלכע איז אפגעהאלטען געווארען אונטער דעם פאר־זיץ פון נאציאנאלען טשעלמאן, א. שיפ־לאקאף, האט דער מיטגליד פון דער נאציאנאלער עקזעקוטיוו און באקאנטער פועלי ציון פיהרער, בערל לאקער, אפגע־געבען זעהר אן אינטערעסאנטען באריכט פון די אנגענטור באראטונגען און פון זייגע אונטערהאנדלונגען מיט די פארטרע־טער פון דער ענגלישער לייבאר־פארטיי און ארץ ישראל'דיגער „הסתדרות". די פאליטישע סיטואציע — האט ער ער־קלערהט — איז א האפנונגספולע, און טען קען ערוואַרטען, אז אלס רעסולטיגען פאר דער ווייטערדיגער פאליטיק פון דער ענגלישער רעגירונג בנוגע פאלעסטינא פראגען וועט זיין ניט דער מאיאריטעט באריכט פון דער אויספארשונגס־קאמי־סיע, נאר דער באריכט פון דעם לייבאר מיטגליד, הערן סנעל. די עקאנאמישע לאגע אין ארץ ישראל איז א גאנץ נאר־מאלע. דאס לאנד ענטוויקעלט זיך פעסט אויף אלע געביטען פון לאנדווירטשאפט, אינדוסטריע, און עס זענען דא אלע אויס־זיכטען, אז דר. רופין'ס פלאן צו באוועגען אין פארלויף פון די קומענדע 20 יאהר 50 טויזענט אידישע פאמיליעס ביי לאנד־ווירטשאפט, וואס מאכט אויס אן ערך א מערטעל מיליאן נפשות, זאל פארווירק־ליכט ווערען, ווען דאס אידישע פאלק וועט נאר אויפברייגגען די נויטיגע מיט־לען.

די זיצונג האט באשלאסען ארויס־צולאזען א רוף צו אלע אנגעשלאסענע ארגאניזאציעס, חברים, און פריינט, צו פארשטארקערען די אקטיוויטעט אין פארלויף פון די חדשים אפריל און מאי און צו פארענדיגען דעם הייי־יאריגען קאמפיין מיט דעם גרעסטען ערפאלג.

די זיצונג האט אויך באאויפטראגט די איינגערע עזקעקוטיוו זיך צו פאר־שטענדיגען מיט דער הסתדרות וועגען עם דאטום פון צוזאמענפאהר פון אל־ועלטליכען אידישען ארבייטער קאנגרעס אין ארץ ישראל, וועלכער ווערט פראציזירט פאר חודש אויגוסט, און צו זארגען אז א געהעריגער פארטרעטונג פון דער אמעריקאנער אידישער ארבייטערשאפט וויפ'ן קאנגרעס.

פרץ און זיין געבוירען־שטאדט

(פארזעצונג פון פיידוש 4)

טען געדרוקטען ווערק אין אידיש, לעבט פרץ פאר אונז אויף זאמאשטש איבער־געדיכטעט אין זיין שעפערישער פאנטא־זיע. „א קוגל היינט צו זיין אן עילוי?

— זאגט פרץ — שפעטער, אלס „מאַ־ניש", פארזעץ איך בעסער אין ענגע צייל־טען אריין... ווען —

געלעבט האבען די אלטע
בעלי־בתים,
מעשענע ברילען, זילבערנע בתים,
גאלדענע עטרות, אייזערנע
מוחות...
אנדערע יאהרען, אנדערע כוחות...
(„מיינע זכרונות" ז.78).

אויף אן אנדער ארט אין „מאַניש" געפינען מיר אזעלכע שורות, וואו עס אלעמען זיך אריין אין דער פאנטאסטי־שער מעשה א שטיק זאמאשטש:

אינ'ם שטעדטעל איז געווען
פון קדמונים א מפולת:
דארטען פלעגען לצים וואוינען,
מוזיצירען, מאכען קולות...
(מאניש").

און פיעל שפעטער, אין א 20 יאהר ארום, אלעמען פרץ אריין אין זיינע „רדיי־תנות" די מעשה מיט'ן קאנטאריסט, וואס פלעגט זיך פאר'גנב'ענען אין בית־המדרש אריין, און וואס מען האט איהם שפעטער געכאפט און „ציוישען וואך און בית־המדרש „סקוואַ סטראי" געטריבען („מיינע זכרונות" ז. 58־59) און אזוי ווייטער און ווייטער האט פרץ אריבערגע־ציהרט געשטאלטען און ערטער פון זא־מאשטש אין זיינע פארשידענע דערצעה־לונגען. דער זאמאשטשער „אינזשענער־טקי־גארטען" האט פרץ ניט איינמאל עמאכט פאר א רעזידענץ־ארט פאר זיינע געלדען פון דר „אלקסטי־מליכע געשיכ־טען", און לסוף גענומען דעם אלטען מארק, דעם מאניסטראט מיט'ן זייגער־טורעם, מיט די נישען פון דער מאניס־טראט־מויער, מיט די שטיין־בילדער פון אלט־פוילישע ריטער און גייסטליכע, מיט דעם הייזער מיט'ן גאניק אויס מיט די טרעפ אויפ'ן גאניק ארויף — דירעקט פון זאמאשטשער מארק פאר א סצענע אין „ביינאכט אויפ'ן אלטען מארק".

„איהר האט פיליכט געלעזען — שרייבט פרץ אין די „זכרונות" — און געדענקט „דער פארשאלטענער ברונען?" און ער דערצעהלט אויספיהרליך: „אין מיטען פון איין מארק־פערטעל שטעהט א ברונען. אונטער א הילצערנעם דאך אויף פיער שווערע זייולען... ארום ברונען, — א צעמברינע פון באלקען ביז דער ברוסט פון א דערוואקסענעם מענש... וואסער ציהט מען מיט שעפען אויף אייזערנע קייטען, געוויקעלט ארום א וואל, וואס באוועגט זיך דורך איין „אונגעהויער גרויס" ראד מיט שפיצען דאכט זיך, און איינפאך ענין פון א שטאדט־ברונען — איז אבער דער ברונען „זעהר, זעהר, זעהר" טיעף, און אז מען שפארט זיך אן מיט דער ברוסט אן זוים פון צעברינע און מען קוקט אריין, גלאנצט עפעס א רעדעל פון לוסטיגקייט איבער'ן שווארצליכען וואסער — עפעס א „וואסער־שמייכעל", וואלט איך היינט געזאגט... און אז מען קוקט לענגער אראפ, הויבט זיך אן צו דרעהען דער קאפ און עס כאפט אן א וואונדערליך גליסטונג אראפ צום וואסער־שמייכעל, וואס ציהט אראפ ווי א מאגנעט. מען מוז זיך גוט איינהאלטען און אנהאלטען, ניט אראפצושפרינגען... אזא בישוף שטעקט אין דעם שווארצליכען ברונען־וואסער, מיט'ן ציטערינען שמייכעל פון אויבען..." (ז. 18).

זאמאשטש און פרץ, — עס איז א וויכטיגע טעמע, וואס ווארט נאך מ'זאל זי גענוי און גרינדליך באהאנדלען. קיין שום אנדערער אידישער דיכטער איז אזוי טיעף ניט פארוואר־צעלט געווען און זיין געבוירען־שטאדט ווי פרץ, ביי קיינעם האט ניט פארנומען די היים אזא גרויס־טען ארט, ווי ביי פרצ'ן, וועלכער איז ביי פיעל פארוויגט געווארען פאר אן אב־סטראקטען, געדאנקליכען און ווענינ רע־אלען קינסטלער. זאמאשטש, אויף דאס קאנקרעטע רעאלע זאמאשטש, שרייט ארויס פון פרצ'עס שאפען.

און ביז־נאר אינטערעסאנט זענען די ווערטער, וואס פרץ האט באגלייט זיין ערשטען באנד זכרונות: „עס שליסט זיך אויך דער היימישער אוצר פאר. סקיצען און בילדער. אלץ וואס איך זעה אין דער פרעמד, אלץ, וואס איך באגעגען אין שטעדט און שטעדטלאך, אויף וועג און שטעג, זעה איך און פארש, אבער איך פיהל אז ניט אומימעלבאר". און פרץ פרעגט דערביי זיך אליין: „איז מיין נשמה הארטער געווארען און קאן אין אנדערער ניט אריינפליסען, צוריקצוזוק־מען רייכער, פארביגער און פארשטענדי־גער? אדער האט מען, אויסער דער פאר־מוטונג פון די חושים, צום ניט היימי־שען, צו דער ניט־קינדערשער וועלט קיין צוטריט איבערהויפט?" (דארט, ז. 134).

פרץ זאגט אין זיינע זכרונות, אז ער ניט פאר דעם לעזער, „א בינטעל שליס־לען צו זיינע זאכען". בעיקר זענען די ניט פארענדיגטע זכרונות — א בינטעל שליסלען צו דעם עלעמענט זאמאשטש אין פרצ'עס שאפען, און צום עלעמענט פון וואר, פון היימישען באדען, פון איי־נענע וואהרהייטען אין פרצ'עס דיכטונג.

פרץ אליין האט טיעף אויפגעפאסט זאמאשטש אין זיך, זאמאשטש אין זיין שאפען.

אט זענען איינצעלנע בולטע, שאר־פע שטריכען, וואס זענען געצייכענט דורך פרצ'ן:

„א קינד, א אידישעס, אין פעסטונג געבוירען, פון וואלד און פעלד מיט מוי־ערען און טאלען אפגעגרענעצט, אויף טוירען פארמאכט... שוין היפש דורכגע־פיהלט „ברכי נפשי" און אנדערע ביכ־לישפאעטישע נאטור־באשרייבונגען, און האב נאך קיין וואסעענדיג גרעזעל ניט געזעהן..."

„זאמאשטש — פון אייביג אויף און „עיר מלאה חכמים וסופרים", — געווען א שטאדט פון תורה, און „וואו תורה — דא חכמה" (מיינע זכרונות ז. 78), „ווען הנצחים גראו בארץ — עס הויבט אן שפראצען אין פוילען־לאנד, און דארפען זיך באווייזען נייע שפראצונגען, אין (נא־טירליך, אויסער וואַרשע) זאמאשטש די שטאדט מיט פולען פולען רעכט אויף ביכורים".

„די השכלה, אז זי וועט זיך באוויי־זען, וועט ביי אונז קיין אסימילאטאָרישע פארבען ניט טראגען... אין נאס ווארטען אויף אונז די אומות־העולם ניט... קליין־פאריז (זאמאשטש) איז א באזונדער, שארף אפגעגרענעצט וועלטעל. עס פאלט גארנישט איין זיך מיט עמיצען צו מי־שען, און עס איז גאר ניט וועמען! א באזונדער אידיש־בעל־הבתים סעניגרייך".

„די בת־מלכה השכלה וועט ביי אונז קיין שטאר ארבייט ניט האבען. עס וועט זיין א ראמאנטישע זאך. יונגלעך וועלען ארומגעהן אין מארק און דעקלאמירען ביים שיין פון דער לבנה: „ציון, ציון", „החמלת", „יונה הומיה" — און דערביי וואַרפען פארבענקטע אויגען אין די גע־וועלבער אריין, וואו כלה מיידלאך זי־צען..." (דארט 91).

„א מתנגדישע שטאדט, א מתנגדי־שער בית־המדרש".

„מיט דער צייט הויבט זיך אן צו בלעזלען אויפסניי... השכלה! צו „בלעז־לען", ווייל ביי אונז אין קליין־פאריז וועט דער פראצעס ניט זיין געפעהרליך, נאר אהן הויכער טעמפעראטור. און אז איך און מיין חבר יחזקאל וועלען זיך מיט־אמאל, אין א שעהנעם העלען, פרייטיג־דיגען טאג, באווייזען זיך פלוצלונג אין נאס, אויף די פארציענעס, אנגעטאן „רייטש", אין מארינארקע, און אז מיין חבר יצחקל וועט אריין אינ'ם ניי־געעפענ־טען פראגימנאזיום, וועט צו קיין עקס־צעסען נענען השכלה ניט קומען... דער השכלה־פראצעס וועט דורכגעהן, ווי ווייט מעגליך, שטיל, די געבורט אהן גרויסע ווייען. — די הימלישע טאכטער וועט ניט אנגענומען ווערען מיט צוואנג, — דאס קעפעל איז גארנישט אזוי גרויס, און קיין ערשטלינג וועט עס ניט זיין..." (דארט 77).

„צו גרויס איז מיין דורשט צו „קענטע־ניש", איך זאל מיך זעצען סילאביזי־רען!... איך לעז (אין דער גרויסער פרי־וואטער ביבליאטעק) כסדר... און די בי־כער זענען אויסגעשטעלט אהן א סדר, א תוהו־ובוהו פון ביכער. ראמאנען און ווי־סענשאפטליכע זאכען. אויסגעמיש און צעוואָרפען... — — — איך זוך קיין ספור־המעשה ניט, איך לעז אויך קיין נא־טור־באשרייבונגען ניט, זיי דערמאנען מיך אן גארניט, וועקען אין מיר קיין ביל־דער ניט!... דער עיקר ציהען מיך און נעהמען מיך די דיאלאגען — די „שטיק־לעך מיט די פאסיקלעך", ווי עס האט דעמאלט ביי מיר געהייסען, וואו מענשען רעדען. יעדעס פאסיקעל האט מיר אויס־געזעהן ווי א שפעלטעל אין א מענשליכער נשמה — — — גאט ווי גרויס די וועלט איז, ווי פארשידענארטיג און ווייפעל, ווייפעל גייסט... און פלוצלונג! אלץ מאַ־טעריע! (האַרטמאַן). קיין פרייער ווילען! (צעהנדליגער בראשוען) און קארל פאנט: דער געהירן „ארבייט אויס געדאנקען, ווי אן אנדער גליד־שטונען..." (מ.ז. 128־130).

„אנגעפילט א שייער, און דערלאנגט דעם שליסעל"...

דאנערשטאג מאי 1־טען וועט

די דאמיניאן באנק

עפענען א ברענטש

אויפ'ן קארנער פון

עדלייד סט. און ספעדיינע עוועניו

־טאראנטא־

דער פלאץ איז באקוועם און געפונט זיך אויסער דעם נאן פארקינג געגענט

אלע מאָדערנע בענקינג באדיענונג געגעבען.
ספעציאליזירענדיג זיך אין קאמערציעלע ביזנעס.

געבט ווערט געשיקט אין אלע טייל פון דער וועלט

S. C. COOK מענעדזשער.

ה יי נ ט

קומט פאר די

הויז צו הויז זאמלונג

צו העלפען די אידישע וועלטליכע שולען אין פוילען

נעמט אויף ווארעם אינזערע קאמיטעען

יוגענט קאמיטעט צו העלפען די אידיש וועלטליכע שולען אין פוילען.

קויפט אייערע קוילען פאר'ן ווינטער ביי דער גוט־באקאנטער קוילען־פירמע

יאנאווער קאהל קאמפאניע

מיר פארקויפען ריטייל און האלסייל אלע סארטען קוילען, ווי אויך וואַרטע קוילען פאר בלאוערס, וועלש קוילען פאר פוירנייס און בלאוערס.

איר קענט ביי אונז קויפען די בעסטע רייניגט אויף לייכטע פערמס.

268½ קווינסטר. וז. אפיס טעלעפאן עדלייד 3766. רעז. טעל.: פרינסיטי 8781.

100,000 קאמפאני באנדס

זענען ביי אונז אין האנט, צו אינוועסטען אויף ערשטע און צווייטע מארגיידזשעס.

לאיערס ראטשטיין און שער

באריסטערס, סאליסיטארס און נאטארי פאבליק

511 פעדעראל בילדינג, 85 ריטשמאנד סט. וועסט

טעלעפאן עדלייד 5808.

וואל... סטריט

נא העכסט שפאנענדער ראמאן פון דעם אידישן לעבען צו טאג, געבויט אויף די לעצטע פאסי־רונגען אין וואל סטריט.

— פון —

מארק סארדער

קאפיטעל איינס

פארבלאנדזשעט

די זון האט זיך ארונטערגעלאזט אין מערב זייט. דער הייסער זומער טאג איז געקומען צו אן ענד.

דער פארשטויבטער וועג האט זיך געצויגען אין דער אומענדליכער ווייט־קייט. דאס פעלד איז געלעגען ווייט און ברייט און האט געווארט אויף רעגען.

א שטיקענדע היץ איז געשטאנען אין דער לופט. די בלעטער אויף די בוי־מער זענען געהאנגען פארשמאכטע. די צוטריקענטע ערד ארום די ווארצלען האב־בען גערורשט נאך אביסעל פייכטקייט.

מיט'ן אנקומען פון אוועגט האט די היץ אביסעל נאכגעלאזט. פון פריינ־פעלד איז געקומען א לייכטער גלעט פון א ווינטעל. וואס מען האט קוים געקענט פיהלען.

די זון האט ווי א רויט שטיק פייער זיך ארונטערגעלאזט העט־ווייט, ביים ברעג פון הארייזאנט, און איהרע לעצטע, שטראלענע שטראלען האבען זיך דורכגע־בראכען א וועג צווישען די געדיכטע צווייגען פון די בוימער פון דעם נאהענ־טען וואלד.

ס'איז געווען סוף זומער. די לעצטע טעג אין אויגוסט, און אויפ'ן שמאלען וועג, וואס האט געפיהרט ביי דער זייט פון וואלד, האבען זיך געזעהן צוויי פרויען פיגורען.

איינע פון זיי, א יונגע פרוי פון א יאהר עטליכע און צוואנציג, איז געווען צארט און שלאנק מיט א פיין־גערעכטיגט פנים, מיט א לענגליכער נאז און מיט שטילע, פארטראכטע אויגען, זי האט געטראגען א חלומ'טע אויגען. זי האט געטראגען א ווייסע זומערדיגע קלייד מיט קורצע אר־בעל, פון וועלכע עס האבען ארויסגעקוקט איהרע דינע, ווייסע אדעמס. וועלכע זע־נען געווען אזוי ווי דורכגעזעטצט מיט דינע, בלויע אדערלאך. זי האט גע־האט א קאפ מיט געדיכטע קאשטאן האר, וועלכע זענען געלעגען אין אומארדענונג אויף איהר האלז און נאקען. אויף איהר האלז האט זי אויך געטראגען א דין, ווייס שארפעל און אין דער האנט האט זי געהאט א דין צווייגעל. וואס זי האט אפגעבראכען פון א בוים, און מיט וועלכ־כען זי האט פון צייט צו צייט שטיפעריש געפאכט אין דער לופטען. דאס איז גע־ווען לארא בערנסאן. די יונגע פרוי פון דעם רייכען סטאק־בראקער סעמועל בערנ־סאן, פון ניויארק. זי איז דא געווען מיט איהר אבט יעהריגער מיידעלע, עלסי. וועמען זי האט געלאזט אין האטעל, אונ־טער דער אויפזיכט פון דער דינסט.

די צווייטע פון די צוויי יונגע פרויען איז געווען נאך איינער. פון א יאהר צוויי אין צוואנציג. זי איז געווען אביסעל נידריגער פון לארא'ן און אביסעל דיקער. נאר צוליב דעם וואס זי איז גע־ווען נידריגער פון לארא'ן, האט זיך שוין אויסגעוויזען, אז זי איז דיקער. אויך יערענפאלס איז זי געווען א שעהן, צו־ציהענד מיידעל. מיט שווארצע אויגען, זין וועלכע עס האט שטענדיג געברענט א אומרוהיג פייערעל. זי האט געהאט פיער־שווארצע האר און א פול, לויטער פנים וואס האט שטענדיג געשמייכעלט. און איהרע פולע ליפען זענען אזוי ווי אלע מאל גרייט געווען אויפצוכאפען א קוש פון דעם ערשטען בעסטען מאנסביל. זי איז מעהר געלאפען ווי געגאנגען אין פארארים. אונטערטענצלענדיג זיך פון צייט צו צייט. מיט אזא לייכטקייט און זארגלאזיגקייט, גלייך עס וואלט איהר ניט געפעהלט קיין שום זאך אויף דער וועלט. דאס איז געווען בעפור פעלדשער, א סטע־נגראפיסטקע, וועלכע האט געארבייט אין מר. בערגמאנ'ס אפיס אויף וואל סטריט, ניו־יארק, און ווי שנעל זי האט דארט איבערגעגע־מען די פארפאנטערטע תורה פון סטאקס, זייער פאלען און זייער שטייגען; אבער דאס וועט נעטאן ווערען ביי אן אנדער געלעגענהייט. שפעטער אביסעל. דא איז גענוג צו דערמאנען דעם פאקט, אז די שעהנע און צארטע לארא בערגמאן האט זיך שנעל באפריינדעט מיט איהר מאנ'ס סטענאגראפיסטקע. אין די לעצטע צוויי וואכען אין אויגוסט, וועו בעפור האט גע־קראנען וואקיישאן, האט זי זי איינגעלאַ־דען צו פארברייגגען מיט איהר אין האַ־טעל אלס איהר גאסט. בעפור האט, אלס סטענאגראפיסטקע, קיין סך געלט ניט פארדיגט. און זי וואלט זיך קיינמאל ניט געהענט ערלויבען אזא לוקסוס צו שטעהן אין אזא רייכען האטעל, איז זי דערפאר, נאטירליך, זעהר דאנקבאר געווען איהר פריינדין און באלעבאסטע. לארא בערנ־סאן.

— וואו זענען מיר דא פארקראָכען?

— האט לארא געזאגט און איז פלוצלונג געבליבען שטעהן.

זי האט זיך ארומגעקוקט, אזוי ווי זי וואלט געווכט צו דערקענען דעם וועג אויף וועלכען זיי זענען ביידע גענאנגען. געצויגען מיט די אקסלען.

— אז איהר ווייסט ניט, ווי אזוי זאל איך ווייסן? — האט זי געשפאסט.

און זי איז געווען גערעכט. לארא איז שוין געווען דריטען זומער אין דער זעלבער געגענט. און זי האט שוין געמעגט זיין באקאנט מיט די פארשידע־נע וועגען וואס האבען זיך גערעהט און געפלאנטערט איינס אינ'ם אנדערען. בעקי איז דא געווען דעם ערשטען מאל.

— איך האב מורא, אז מיר האבען פארבלאנדזשעט — האט לארא געזאגט אביסעל אומרוהיג.

— מיר זענען ניט אין א מדבר — האט בעקי געענטפערט מיט איהר שטענ־דיגער ווארנונג אין אומארדענונג אויף איהר האלז און נאקען. אויף איהר האלז האט זי אויך געטראגען א דין, ווייס שארפעל און אין דער האנט האט זי געהאט א דין צווייגעל. וואס זי האט אפגעבראכען פון א בוים, און מיט וועל־כען זי האט פון צייט צו צייט שטיפעריש געפאכט אין דער לופטען. דאס איז גע־ווען לארא בערנסאן. די יונגע פרוי פון דעם רייכען סטאק־בראקער סעמועל בערנ־סאן, פון ניויארק. זי איז דא געווען מיט איהר אבט יעהריגער מיידעלע, עלסי. וועמען זי האט געלאזט אין האטעל, אונ־טער דער אויפזיכט פון דער דינסט.

די צווייטע פון די צוויי יונגע פרויען איז געווען נאך איינער. פון א יאהר צוויי אין צוואנציג. זי איז געווען אביסעל נידריגער פון לארא'ן און אביסעל דיקער.

— איך געדענק — האט בעקי גע־זאגט קוקענדיג צום הימעל ארויף — אז די זון איז געשטאנען אט א־דא. אין מי־טען הימעל ווען מיר זענען ארויס.

— ס'קען ניט זיין — האט לארא גע־זאגט — עס האט שוין געמוזט זיין שפעטער.

— אז איך זאג, ווייס איך וואס איך זאג! — האט בעקי אויסגערופען מיט א מאדנער פעסטקייט אין טאן.

— לארא האט אויף איהר א קוק גע־טאן און האט זיך צוליכט.

— איהר האט א מאדנע איינגע־שפארטקייט אין זיך — האט זי באַ־מערקט.

בעקי איז אביסעל רויט געווארען און האט אויך געפרוגט א שמייכעל טאן.

— אט אזוי, בין איך שוין — האט זי געזאגט, אזוי ווי זי וואלט זיך גע־וואלט פארענטפערען — מיין מאמע פלעגט אלע מאל שרייען אויף מיר אז איך בין אן עקשן, אן איינגעשפארטע זאך.

— דאס איז ניט קיין חסרון, בעקי — האט לארא גערעדט צו איהר פריינדליך און צארט און האט זי אנגענומען אונ־טער'ן ארעם — איהר זענט א מענש מיט ווילען, מיט כאראקטער, איהר האט אין זיך גענוג שטארקייט דורכצופיהרען דאס.

וואס איהר נעהמט זיך אריין אין קאפ.

בעקי איז ווידער רויט געווארען. זי האט אזוי ווי איבערראשט א קוק געטאן אויף דער שעהנער לארא. וועלכע האט ליבליך געקוקט אויף איהר.

— איהר מיינט טאקע דאס אלץ, וואס איהר זאגט? — האט בעקי שנעל א פרעג געטאן.

— נו, וואס דען. איך זאג ליגען? — האט לארא ארויסגעלאזט א געלעכטער.

— ניין, ניין, ניט דאס האב איך גע־מיינט... — איז בעקי געווארען פאר־צאפעלט. זי האט זיך דערשראקען, טא־מער האט זי באליידיגט איהר באלעבאס־טע. — ניין, חלילה... — האט זי ווידער גערעדט — איך האב ניט געמיינט צו זאָ־גען אז איהר זאגט חלילה, ליגען... איך האב נאר געמיינט... געמיינט צו זאגען.... אז, אז, איהר קענט מיך אפשר בעסער ווי איך קען זיך אליין.

לארא האט געלאכט.

— נו, לאמיר בעסער ניט רעדען פון דעם — האט זי געזאגט — לאמיר בעסער זעהן וואו איך געפינען מיר זיך דא. עס ווערט שפעט.

פון די הויכע בוימער זענען געפאַ־לען טונקעלע שאטענס, וואס האבען זיך געשפרייט פון זייערע פיס. דער הימעל איז געווארען אלץ טונקעלער און טונקע־לער. און באלד האבען איינציג שטע־רען אנגעהויבען צו פינקלען אין דער הויך. אן אומהיימליכע שטילקייט האט זיך גע־טראגען פון'ם וואלד און פון'ם פעלד. עס איז געווען מאדנע דריקענד און שווער. קיין שום מענש האט זיך ניט געזעהן. קיין שום וואגן איז ניט פארבייגעפאהרען אויף דעם שמאלען וועג.

— מיר האבען פארבלאנדזשעט... — האט לארא אויסגערופען און איז געבליי־בען שטעהן מיט שרעק.

— איהר מיינט אזוי? — איז אויך בעקי געבליבען שטעהן.

— דאס קינד וועט דארט ווערען אומ־רוהיג... — האט לארא ווידער געזאגט, אזוי ווי צו זיך אליין.

— לאמיר נעהן צוריק — האט בע־קי געזאגט און האט אומרוהיג געקוקט ארום זיך.

— צוריק? — האט לארא איבערגע־פרעגט, אז האט ניט געוואוסט וואס צו ענטפערען.

— וואס רעדן, אין וואלד וועלען מיר נעהן? — האט בעקי אויסגערופען נאך מיט מעהר שרעק. זי האט זיך זעלבסט־גען אז איהר ראָס'ס שרעק מעהר ווי פון איהר איינגעגעס.

— לאמיר נעהן צוריק... — האט לארא געזאגט — אפשר וועלען מיר אימי־צען באגעגענען.

— ניט געווען געדארפט פארגעהן אזוי ווייט... — האט בעקי געזאגט —

לארא האט אויף איהר א קוק געטאן און האט זיך דערשראקען. בעקי'ס פנים איז געווען איינגאנצען פארענדערט. עס איז געווען שווארץ פון שרעק.

ניט ווייטענדיג האט לארא א לאך גע־טאן.

(ווערט פארגעזעצט)

קוויטירונגען

פון דער תלמוד תורה עץ חיים.

אויף א חתונה ביי מר. אהרן פאפ־ראָוויץ 6 ראָס סטריט איז געזאמעלט גע־ווארען 9.70 דאָלאר.

אויף א חתונה ביי מרס. גרינבוים 76 אקספארד סטריט איז געזאמעלט גע־ווארען 7 דאָלאר.

אויף א תנאים ביי מר. שמואל גאלדשטיין 21 קענזינגטאן עוועניו איז געזאמעלט געווארען 10 דאָלאר.

מיר באראנקען אלע מנדבים און ווייס־שען מזל טוב די בעלי שמחות אז זיי זאָלען זוכה זיין צו קומענדע שמחות מתוך נחת עושר וברכה.

ש. סאנענבערג, סעקרעטאר.

די בעסטע מענשען קריגען „פרילינג פיבער"

און אין דיזער סעזאָן־צייט פון יערעס יאר קריגען מיר אדרעד־קאָרס פון די דאזיגע "פוילע מענשען".

איך וואלט ניט געוואלט אז דאס געשיכאט ווערען זאָל אייך צושטערט ווערען טועגדיג די שווערע וואש־ארבייט.

וואַרום זאָלט איר ניט זעהן אז מיר, זאָלען אייך באפרייען פון דעם. אוועקנעמענדיג אייער גאנצע וואש־ארבייט פון דער היים.

איר וועט זיין מער ווי צופרידען.

טעלעפאָנירט לאמבארד 2171 פאר אלע דעפארטמענטס

Modern Laundry SERVICE LIMITED

י. קראניק, פרעזידענט. מ. ה. בערנשטיין, מענעדזשער